

דפים קלו — קלז

רכ. אלו נפקותות מבוארות בסוגיתנו בשאלה האם קנין פירות כקנין הגוף דמי אם לאו?

כאמור, מבואר בסוגיתנו שלדעת האומר קנין פירות כקנין הגוף, אם יש לאחד קנין הגוף בנכס ולאחר קנין פירות, ומכר בעל קנין הגוף את הנכס [ולא זכה לבסוף בקנין הפירות] — לא קנה לוקח. ולמאן דאמר קנין פירות לאו כקנין הגוף — קנה לוקח.

נפקותא נוספת לענין מקרא ביכורים; המוכר שדהו לפירות, לדברי רבי יוחנן שקנין פירות כקנין הגוף דמי — מביא בעל הפירות ביכורים וקורא עליהם מקרא ביכורים. ולדברי ריש לקיש מביא ואינו קורא (שאינן יכול לומר האדמה אשר נתתה לי).

ובהבאה חייב משום שכתוב אשר תביא מארצך (רשב"ם). או מדרבנן (תוס', רמ"ה) או מפני הספק (רמב"ן).

[והוצרכו החכמים לחלוק בשני המקומות, כדי להשיענו שאין חילוק בין אב המקנה לבנו או מקנה לאחר. ובין אם מקנה פירות ומשייר גוף לעצמו או מקנה הגוף ומשייר לעצמו פירות].

נפקותא אפשרית נוספת, לענין הקנאת 'אחרית'; הנותן נכסיו לאחר ואומר לו 'אחריתך יירש פלוני ואחריו יירש פלוני' ומת שני בחיי ראשון [שלכן השלישי אינו זוכה, כי אין לו זכות אלא מכה השני והרי השני לא זכה]; אם קנין פירות כקנין הגוף, יחזרו הנכסים לראשון או ליורשיו, שהרי יש לו בנכסים קנין פירות שהוא חשוב כקנין הגוף, והנותן סילק עצמו מכל זכות שיש לו בהם. ואם לאו כקנין הגוף, בדין שיחזרו ליורשי הנותן. ואולם דחו ואמרו (בשם רב הושעיא ורב) שיתכן ו'אחריתך' שונה, שמשמע שנתן לראשון גוף ופירות — הלכך יחזרו נכסים ליורשי ראשון. ותלו הדבר במחלוקת תנאים, כאשר הראשון מכר את הנכסים, האם השני מוציא מיד הלקוחות (רבי), אם לאו — שאין לשני אלא מה ששייר ראשון והרי לא שייר (רשב"ג). וכן הלכה.

א. לרבי יוחנן, מתפרשת מחלוקת התנאים בשאלת קנין פירות כקנין הגוף, שלרבי לאו כקנין הגוף, ולכך אין מכירת הראשון מכירה, ולרשב"ג כקנין הגוף. ורבי יוחנן דאמר כרשב"ג (ערשב"ם ותוס').

ולריש לקיש יתכן שלדברי הכל לאו כקנין הגוף אלא סובר רשב"ג ש'אחריתך' שאני, כאמור.
ב. מת השלישי בחיי השני — יחזרו ליורשי שני, שלא נתן ליורשי שלישי אלא לשלישי אם הוא קיים אחרי השני (עפ"י רשב"א ועוד).

א. הלכה כריש לקיש שקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי (יבמות לו). והתוס' (בגטין מח. וכ"כ מהרי"ל בתשובה עה) צדדו שדוקא באב שנתן הגוף לבנו שדעתו קרובה אליו אומרים כן, אבל בנותן לאחר — קנין פירות כקנין הגוף. אבל אין כן דעת שאר פוסקים (ע' חו"מ רעה, י; קצוה"ה רנו סק"ג).

ב. יש אומרים שלא נחלקו אלא בפירות לשעה, אבל מי שיש לו קנין פירות לעולם, לדברי הכל קנין פירות כזה כקנין הגוף (ע' משנה למלך מלוה ד, יד ד"ה עוד כתב מוהרי"מ ט).
ויש אומרים שאין שייך כלל קנין הגוף ללא שום קנין פירות (כן מובא בשם הגרש"ט ק. ויש שהשיגו על כך. ואמנם בתחילת חלות הקנין אפשר שאין תורת קנין בכגון זה, שדומה לדבר שלא בא לעולם שאין בו ממש, וכפי שמוכח בנתיבות המשפט רמח סקי"א. ע' בכל זה בספר בית ישי סא, ד).

ג. נראה שלדעת האומר קנין פירות לאו כקנין הגוף, אם הפקיר בעל קנין פירות את קנינו, זכה בעל קנין הגוף ממילא בקנין הפירות, כיון שאין קנין הפירות דבר נפרד ששייך להיות ללא בעלים. אבל למאן דאמר ק"פ כקנין הגוף, לא זכה בעל קנין הגוף בקנין פירות עד שיעשה פעולת קנין (עפ"י שיעורי ר' שמואל קדושין טז, אות רג; גטין מח. אות שלט).

דף קלז

רכא. א. האומר לחברו 'נכסי לך ואחריך לפלוני' — מהו שימכור המקבל את הנכסים, לכתחילה ודיעבד? מה הדין אם נתנם במתנת שכיב מרע או עשאים תכריכים למת או היו עבדים והוציאם לחירות? ב. הנותן מנכסיו לחברו למשך שני חייו, ולכשימות המקבל תחזור המתנה אליו, והלך המקבל ונתנם לבנו — האם מה שעשה עשוי?

א. 'נכסי לך ואחריך לפלוני'; לדברי רבי, אם מכר הראשון את הגוף — השני מוציא מיד הלקוחות [שקנין פירות לאו כקנין הגוף ואין לראשון אלא זכות פירות בלבד]. ולרשב"ג, אעפ"י שלכתחילה אין לו למכור (כדי שתקיים דעתו של נותן (רשב"ם). ואם יטול רשות מבית דין יאמרו לו אין לך רשות למכור הגוף. ר"י מגאש), אם מכר — אין לו לשני אלא מה ששייר ראשון [שקנין פירות כקנין הגוף, עכ"פ בקנין 'אחריך', כנ"ל]. נמצא לרבי מותר לראשון למכור בסתם אף לכתחילה, שהרי אין יכול למכור כי אם פירות. ולרשב"ג אסור למכור בסתם, שהרי הכל מכור לו ולא נתקיימה דעת הנותן, אלא מוכר אכילת פירות לבדה. [אמר אביי: איזהו 'רשע ערום' — זה המשיא עצה (למקבל מתנה ב'אחריך לפלוני') למכור בנכסים, כרבן שמעון בן גמליאל].

א. הרי"ף, רשב"ם, ר"י בן מגאש והרשב"א פסקו כרשב"ג שמכירתו מכירה [וכדברי אביי. וכן הסיק רבה לעיל קה]. ואעפ"י שלהלכה קנין פירות לאו כקנין הגוף — 'אחריך' שאני. ורבנו חננאל פסק כרבי כיון שנפסקה הלכה כריש לקיש שקנין פירות לאו כקנין הגוף. ב. הוא הדין לאומר 'נכסי לך לעשר שנים ולאחר מכן לפלוני' — אין לשני אלא מה ששייר ראשון (רמב"ן).

אמר רבי יוחנן: הלכה כרשב"ג. ומודה רשב"ג שאם נתנם במתנת שכיב מרע — לא עשה כלום. ופירש אביי: מתנת שכיב מרע אינה נקנית אלא לאחר מיתה וכבר קדמו 'אחריך' עם גמר מיתה. רשב"ם כתב שהוא הדין במתנת בריא של 'מהיום ולאחר מיתה' שדינה כמתנת שכיב מרע — כבר קדמו 'אחריך'. ויש שתמהו על כך ונקטו שמתנת בריא שונה, שהרי המקבל זכה בגוף מיד (ע' בשו"ת ר"ח או"ז רלא; קצוה"ח רמח סק"ט. ובבאור דעת רשב"ם י"א שסובר שב'מהיום ולאחר מיתה' אעפ"י שקנין הגוף נגמר מיד, לא זכה המקבל בגוף אלא לאחר מיתה. וכן דייקו מלשון הרמב"ם (עפ"י קונטרס הבאורים ב"ב מז. ועתוס' (קיג: ד"ה אורעה) דקרא ד'חקת משפט' שבפרשת נחלות מדבר במתנת בריא 'מעכשיו אם ימות' ונקראת מתנה זו 'נחלה' לפי שאינה קונה אלא לאחר מיתה). וי"א לפי שקדמו ה'אחריך' לענין פירות לעולם, וממילא לא זכה המקבל אף בגוף, שאין שייכת זכיה בגוף ללא פירות (עפ"י ראשי שערין ב"ב לט). ע' בכל זה בספר בית ישי סא, ד.

כדין מכירה כך דיין עשיית תכריכים למת (רב זוסף), שלרשב"ג מה שעשה עשוי, ואין אומרים לא נתן לו נכסיו כדי שייאסרו בהנאה. וכן עבדים והוציאים לחירות (רבי זירא), אין אומרים לא נתן לו נכסיו לעשות בהם איסור, והרי המשחרר עבדו (על חנם) עובר בעשה.

ב. זה היה מעשה באשה אחת שהיה לה דקל בקרקע של רב ביבי בר אביי, והקנתה לו אותו לכל שני חייו. הלך ונתנו לבנו — והסיק רב הונא בנו של רבי יהושע (ברי"ף הגרסה: רב פפא) שאפילו רשב"ג לא אמר מה שמכר מכר אלא ב'אחריך' לאחר / אבל כשרצה הנותן שיחזור אליו — אין מכירת המקבל מכירה (שזכותו ששייר לעצמו קיימת לו מעכשיו בנכסים ולא סילק עצמו מהם, הלכך אין הגוף קנוי למקבל. מפרשים). הוא הדין ב'אחריך' ל'ורשי' — הרי זה שיוור גמור ל'ורשים מעכשיו, הלכך אם מכר המקבל — ה'ורשים מוציאים מיד הלקוחות (רמב"ן ורשב"א). ואין נראה כן מדברי רשב"ם (לגרסתו לעיל קכה:).

רכב. מתי חלה מתנת שכיב מרע; עם גמר מיתה או לאחר מכן? למאי נפקא מינה?

אביי אמר: מתנת שכיב מרע קונה עם גמר מיתה (כלומר בעודו חי, משעה שאין לו עוד צורך בנכסים (ערשב"ם), וכשגמרה מיתתו כבר נקנתה המתנה. ר"י מגאש). ורבא אמר: לאחר גמר מיתה. ופרשו בגמרא שאביי חזר בו, וכמו ששינינו 'זה גיטך אם מתי / זה גיטך מחולי זה / זה גיטך לאחר מיתה' — לא אמר כלום, שאין גט לאחר מיתה. הרי שכוונת הנותן לאחר גמר מיתה. ונפקא מינה עוד למקבל נכסים בתנאי של 'אחריך' לפלוני' ונתנם במתנת שכיב מרע [לרשב"ג האומר מכירתו מכירה]; כיון שמתנת שכיב מרע חלה רק לאחר גמר מיתה — לא חלה המתנה, שכבר קדמו 'אחריך' למקבל, כי 'אחריך' עם גמר מיתה משמע, שמשעה שאין הראשון צריך לנכסים הללו זיכהו הנותן לזה שלאחריו. אבל אם מתנת שכיב מרע היתה חלה עם גמר מיתה, הרי זכו שניהם כאחד (וחולקים בשוה. רשב"ם).

א. ממשותט הדברים נראה שאין חילוק אם נתן השכיב-מרע באמירה או בכתב, בכל אופן קדמו 'אחריך' (ע' בשו"ת אחיעזר ח"א לב, ב).

ב. מדברי התוס' והרא"ש בגטין (ספ"ק) מבואר שמתנת שכיב מרע חלה למפרע משעת אמירתו. וכן הוא בטור חו"מ (רנ). וכן יש מוכחים בדעת הרמב"ם — זכיה ט, יד. ע' קצוה"ח רמה). ואין כן דעת הרשב"א והר"ן (שם). ונפקא מינה כשמת המקבל בחיי נותן, האם זכה אם לאו.

יש מפרשים בדעת התוס' והרא"ש, לא שחל קנין גמור למפרע אלא רק השיעבוד חל מחיים (עפ"י תשובת מהרי"ט עד, הובאה בנתי"מ שם). ויש מפרשים שהקנין חל ממש למפרע כל ששייך הדבר [להוציא אם ציוה בפירוש שיחול לאחר זמן]. והטעם שקדמו 'אחריך' והלא חלה מתנת שכיב מרע למפרע — כיון שעד שימות יכול לחזור בו הנותן, הרי שלא נסתלק ויש כאן שיוור, הלכך קנה השני (קצוה"ח רנ סק"א). או עכ"פ במקום שצריך לכך [כגון שמת המקבל בחיי נותן] תקנו חכמים שיהיו דבריו ככתובים וכמסורים משעת אמירה (ע' אחיעזר ח"ב כב, י).

יש אומרים שמדרבנן חלה מתנת שכיב מרע שעה אחת קודם מיתה (ע' זכר יצחק ח"א עה, ב — בבאור דברי המרדכי בר"פ הזורק, גטין תלג. ע"ע בענין זה: אור שמח זכיה ט, יג; אבי עזרי זכיה ח, ט; שעורי ר' שמואל רוזובסקי גטין ט. אות קלה).

רכג. האם יוצא אדם ידי חובת נטילת ארבעה מינים ביום הראשון של חג, באופנים דלהלן?

א. נתן לו חברו אתרוג ואמר 'אתרוג זה נתון לך במתנה ואחריך לפלוני'.

ב. 'אתרוג זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו לי'.

ג. אתרוג הנקנה על ידי האחים בתפוסת הבית, ונטלו אחד מהם.

א. 'אתרוג זה נתון לך במתנה ואחריך לפלוני' (רשב"ם: הקנה לו לכל ימיו, ואחר מיתתו יהא נתון לפלוני) — נטלו ראשון כדי לצאת בו; דרש רב נחמן בר רב חסדא לתלות זאת במחלוקת רבי ורשב"ג האם יש לו לראשון קנין הגוף — הלכך יצא ידי חובתו, אם לאו. ורב נחמן בר יצחק הקשה על כך והסיק שלדברי הכל יצא, שאם לא לצאת בו לשם מה נתנו לו (והרי זה כמקנה לו את הגוף בשעה שיוצא בו, אלא שהוא כמתנה על מנת שתתן אחריך לפלוני. רא"ש). לא נחלקו אלא אם מכרו לאחר או שאכלו. (שלרבי צריך לשלם לשני דמי אתרוג ולרשב"ג אין צריך. וקמ"ל שנחלקו רבי ורשב"ג במטלטלין כשם שנחלקו בקרקעות. רשב"ם).

יש שפרשו שקנין פירות מועיל באתרוג להחשב 'לכם', כיון שבאותה שעה שנוטל אינו משועבד כלל לאחר [ובזה אינו דומה לאתרוג השותפין] (ע' בעליות דרבנו יונה בפרוש האחד). ויש מפרשים שקנין פירות אינו מועיל באתרוג, אלא כאן מקנה לו קנין הגוף אף לרבי (כן מסיק רבינו יונה. וע' גם ברא"ש; קובץ שעורים; אבני נזר חו"מ כה ד"ה זוהי; קהלות יעקב שביעית א,ח).

ב. אמר רבא: אתרוג זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו לי — נטלו והחזירו — יצא, שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה. לא החזירו — לא יצא (שהרי לא נתקיים התנאי ובטלה המתנה למפרע).

א. יש אומרים שמדובר כשכפל תנאו [וקיצרו בלשון], דקיימא לן כרבי מאיר להצריך תנאי כפול. אבל בלאו הכי התנאי בטל ובכל אופן יצא (ערא"ש כאן ועוד; תוס' סוכה מא: גטין עה). ורשב"ם נקט שלהלכה אין צורך בתנאי כפול בדיני ממונות. (וע' גם בראב"ד זכיה ומתנה ג,ח וברמב"ם. והר"ח אור זרוע כתב (רנא) שאין להוציא ממון מספק. הובא בשו"ת מהרי"ל (עה) ובדרכי משה (חו"מ רמא). וראה הסבר השיטות בשערי ר' שמואל — קדושין מט:). ויש אומרים, אפילו אם בעלמא צריך, כאן שונה שאומדנא מוכחת היא שאינו נותן אלא על מנת להחזיר, לכך מועיל התנאי אף ללא הכפלתו.

ב. לפי תירוץ אחד בתוס' וש"ר, לרב אדא בר אהבה התנאי בטל והמעשה קיים, משום שהוא תנאי ומעשה בדבר אחד.

ולפי תירוץ אחר תלוי הדבר במחלוקת האם האומר 'על מנת' כאומר מעכשיו דמי [כי אז אין זה תנאי ומעשה בדבר אחד, שהרי נותן עכשיו על מנת שיחזיר לו לאחר זמן], או לאו כאומר מעכשיו [והוי תנאי ומעשה בדבר אחד].

ג. יש אומרים שאם אמר 'הילך אתרוג במתנה ותחזירהו לי' [בלא 'על מנת'] — אין זו מתנה כלל (עפ"י שו"ת הרשב"א קצט תשנט; רמ"א יו"ד שה,ח — עש"ך וט"ז). ויש שנראה מדבריהם להפך, שהרי זו מתנה גמורה גם אם לא יחזיר לו (כן משמע מדברי המגן אברהם תמח סק"ה. ותמה עליו השער-המלך (לולב ז,י) מדברי הרשב"א).

ד. צריך להחזיר לבעלים באופן של הקנאה גמורה, שיהא שלהם לצאת בו (עפ"י רא"ש, רמ"א או"ה תרנח,ה). ומסתבר שאפילו החזיר בסתם הרי זה כמי שפירש שמקנה להם קנין גמור (עפ"י שער הציון שם את כד).

ויש אומרים שאין צריך הקנאה בחזרה, כי מלכתחילה לא ניתן לו אלא לזמן מוגבל, ולאחר מכן חוזר ממילא לנותן (עפ"י קצוה"ח, בדעת רבי אביגדור כ"ץ).
ה. אם נתקלקל האתרוג וכד', אפילו באונס — נראה שבין לדעת המחייבים בתשלומין בין לדעת הפוטרים (ע' בסמוך), לא יצא המקבל ידי חובתו, כיון שלא נתקיים התנאי. כן משמע מדברי הרא"ש (בסוכה פ"ג סי' ל. עפ"י הר צבי).
ו. השאיל אתרוגו לאחר בסתם כדי לצאת בו, הכרעת האחרונים שאעפ"י שלא פירש לו שנותנו במתנה על מנת להחזיר — מסתמא דעתו כן, שהרי מסר לו כדי לצאת בו ואין יוצאים בשאול. ואולם לכתחילה יש לפרש שנותנו במתנה ע"מ להחזיר (עפ"י משנה ברורה תרמט סקט"ו).
ויש לדון שבאופן זה אם נאנס חייב בתשלומין. ולא נחלקו הראשונים אלא כשנתן בפירוש במתנה על מנת להחזיר, אבל לא בשאלה סתמית (ע' רעק"א או"ח ה; אמרי בינה ז; הר צבי כאן). [יש להעיר למה שכתב באמרי יושר (ק"ז) על פי מחנה אפרים (גדרים כד), שהשואל תפלין ושופר פטור מאונסין, כי אין דרך ליתן עליהם מעות לצורך שימוש וגם אינו נהנה מהם, שמצוות לאו להנות ניתנו, י"ל שהוא הדין באתרוג ובטלית של מצוה, פטור מאונסין. וצ"ע].
עוד בדיני מתנה על מנת להחזיר — ע' בקדושין ו.

ג. האחים שקנו אתרוג בתפוסת הבית, נטלו אחד מהם ויצא בו; אם יכול לאוכלו (שאינן האחים מקפידים זה על זה ויכול לאכול בלא רשותם, כגון שיש אתרוגים הרבה בתפוסת הבית, או שימצאו הרבה אתרוגים בעיר, או שכבר יצאו ואין צריכים לו עוד. רשב"ם) — יצא (שקורא אני בו לכם, שהרי כולו שלו הוא. רשב"ם). ואם לאו — לא יצא (שאתרוג של שותפות אינו כולו שלו, וכיון שכתוב לכם [ולא 'הדרכם'] צריך שיהא כולו שלו. רשב"ם).

א. אם לא היו אתרוגים בתפוסת הבית לכל אחד ואחד, ונטל אחד אתרוג כנגד רימון או פריש, הואיל ומסתמא יקפידו האחים אם יאכל זה את האתרוג — אינו יוצא בו ידי חובה (עפ"י תוס'; ר"ן סוכה פ"ג. על גרסת משפט זה בגמרא, ועל מחיקת הרשב"ם — ע' חליפת המכתבים בין רבנו תם ורבנו משולם בספר הישר תשובות מג-נ; 'הגהות ומגיהים' עמ' 136-137).
ומדברי הרמב"ם (לולב ת, ובלח"מ) משמע אפילו אינם מקפידים על אכילתו — לא יצא בכגון זה. [ובאר בקהלות יעקב (מ) טעמו, שבשני מינים אי אפשר לחלק בלא ידיעת כל האחים, שהרי זו כהקנאה ומכירה, הלכך אפילו אין מקפידים, אין הדבר נקנה לו בלא דעתם. משא"כ כשחולקים אתרוג כנגד אתרוג, אין זו אלא חלוקה בעלמא שכל אחד נוטל חלקו, ויכול האחד לחלק בלא דעת השאר, כל שאין קפידא.
ואפשר שאם יש הפרש גדול בין אתרוג אחד לחברו, אף בשני אתרוגים אינו יוצא ידי חובה, אפילו ליכא קפידא. ע"ש.

ב. יש מי שכתב שדין זה שאין יוצא באתרוג של תפוסת הבית כשאין לו רשות לאכול — שנוי במחלוקת תנאים, ולדברי חכמים (בחולין קלה) יוצאים באתרוג של שותפין (עפ"י מנחת חינוך תקח, יז. והוכיח מכאן שהלכה כרבי אילעאי בחולין שם, שממעט שותפות מ'לך'). ואין הדבר מוסכם (ע' אבי עזרי מוזהר, יב ד"ה ולאחר העיון).

רכד. 'שור זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו לי' והלך המקבל והקדישו והחזירו — האם חל ההקדש?

אמר רבא אמר רב נחמן: שור זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו לי — הקדישו והחזירו, הרי זה מוקדש ומוחזר. והקשה רבא על כך, כיון שהקדיש מה החזיר לו. והסיק רב אשי: אם אמר לו 'על מנת שתחזירהו' — הרי החזירו. ואם אמר 'ע"מ שתחזירהו לי' דבר הראוי לי אמר, והרי זה אינו ראוי לו ולא נתקיים התנאי.

א. הוא הדין כשמכרו לאחר והחזירו, אם אמר 'לי' — אינו מוחזר ולא נתקיים התנאי. אבל אם מכר לנותן עצמו שראוי לו — קיים תנאו (עפ"י ר"ח או"ז קיה, מובא בקובץ שעורים).
 ב. כתב הרשב"ם: נראה שאם אמר 'על מנת שתחזירהו' ומת — פטור מאונסין, ואף מגניבה ואבידה פטור, שהרי אינו שומר אלא מקבל מתנה ולא נתחייב אלא בפשיעה. וכן דעת רבנו ישעיה. וכן פסק בשו"ע (ח"מ רמא) שפטור מאונסין. ואין כן דעת הרא"ש (בסוכה פ"ג אות ל).

דפים קלז — קלח

רכה. הכותב נכסיו לאחר ואמר הלה אי אפשי (= אין הפצי) בהם; מה הדין באופנים הבאים?

- א. צווח מעיקרא.
  - ב. שתק בתחילה ולאחר זמן צווח.
  - ג. זיכה על ידי אחר, ושתק המקבל בתחילה ולבסוף צווח.
- א. הכותב נכסיו לאחר והלה עומד וצווח מעיקרא שאין רצונו בהם — לא זכה, שאין מזכים לו לאדם בעל כרחו.
- א. לפרשב"ם, לדברי ריש לקיש הנכסים מופקדים וכל המחזיק בהם זכה, לפי שהנותן סילק עצמו מהם. וכן פסק רשב"ם להלכה. ומהרי"ח (מובא בהג"א) כתב שמתוך הסוגיא נראה שאין הלכה כריש לקיש.
- ולפירוש התוס' והרא"ש יחזרו הנכסים לנותן [ולא דיבר ריש לקיש אלא לאחר שזכה בנכסים], שלא נתן אלא על דעת שיזכה בהם זה, וכיון שלא זכה — הרי הם של הנותן.
- ב. גם אם הפסיק לצווח ושוב מיחה, לא זכה, שודאי אין צריך שיצווח מתחילה ועד סוף (אחיעזר ח"א כו, ב).

- ב. שתק ואחר כך צווח שאינו רוצה בנכסים — קנה, שכיון שקיבל בשתיקה — נתרצה לזכות במתנה, ושוב אין יכול להוציא מרשותו באמירת 'אי אפשי' אלא בלשון הפקר או מתנה לאחרים.
- א. הרשב"ם מפרש במתנת בריא, ושתק בשעת קבלת השטר ואחר כך צווח. ודוקא צווח לאחר כדי דיבור, אבל תוך כדי דיבור — לא קנה (אור זרוע).
- והרי"ף מפרש בשכיב מרע ושתק בשעת האמירה / הכתיבה, וכיון שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו, הרי זה כשותק בשעה שנמסרו לו. וכן פסק הרמב"ם (זכיה ט, יד). ויש חולקים וסוברים שיכול המקבל לחזור בו בחיי הנותן (נמוקי יוסף. וע"ע בשו"ת מהרי"ק קנה; חו"מ רמא, יא ושער המשפט שם סק"ג; אבי עזרי הל' זכיה שם; חדושים ובאורים יט, ח).
- ב. לפרוש התוס' — דלא כרשב"ם — לדברי ריש לקיש מועילה אמירת 'אי אפשי' גם לאחר שזכה בנכסים לעשותם הפקר, אבל אינם חוזרים לנותן.